

Točka 4. Programskih usmeritev iz manifesta:

Sistematična uporaba znanja in storitev NVO pri izvajanju javno koristnih programov.

Programska zaveza

Občina naj v mandatu 2026–2030 sistematično vključuje znanje, storitve in izvedbene zmogljivosti nevladnih organizacij pri izvajanju javno koristnih programov.

Nevladne organizacije niso samo prejemnice občinskih razpisov. Mnoge imajo strokovno znanje, izkušnje s terena, prostovoljske mreže, zaposlene strokovne kadre, status delovanja v javnem interesu ali status socialnega podjetja. Zato lahko izvajajo tudi storitve, ki jih občina že danes naroča na trgu.

Cilj ukrepa je, da več javnega denarja ostane v lokalnem okolju in se usmeri v izvajalce, ki presežke vlagajo nazaj v skupnost, ne pa samo v tržni dobiček.

1. Zakaj je ukrep potreben

Občine vsako leto naročajo številne storitve: izobraževanja, delavnice, prireditve, promocijo, tisk, oblikovanje, svetovanja, analize, urejanje javnih površin, čiščenje, pomoč pri dogodkih, programe za starejše, mladinske vsebine, preventivne aktivnosti in druge javno koristne storitve.

Del teh storitev bi lahko izvajale tudi lokalne ali regijske nevladne organizacije, socialna podjetja, invalidske organizacije, mladinski centri, društva in zavodi.

S tem občina doseže več učinkov hkrati:

- dobi izvedeno storitev;
- podpira lokalne izvajalce;
- krepi zaposlovanje v NVO sektorju;
- spodbuja socialno podjetništvo;
- omogoča razvoj novih storitev za občane;
- povečuje družbene učinke javnega denarja.

To ni pomoč društvom, ampak pametnejša uporaba javnega denarja.

2. Kaj predlagamo

Predlagamo, da občina pri naročanju storitev sistematično preveri, ali lahko določene storitve kakovostno izvedejo tudi NVO, socialna podjetja, invalidske organizacije ali drugi izvajalci socialne ekonomije.

To je posebej smiselno pri storitvah, ki imajo poleg osnovne izvedbe tudi širši javni učinek.

Primeri primernih področij:

- izvedba delavnic, izobraževanj in posvetov;
- organizacija skupnostnih dogodkov;
- preventivni programi za zdravje, mlade, starejše in ranljive skupine;
- promocijske in ozaveščevalne kampanje;
- socialna aktivacija in vključevanje ranljivih skupin;
- urejanje javnih površin in lažja vzdrževalna dela;
- centri ponovne uporabe in krožno gospodarstvo;
- prostovoljski programi;
- mladinsko delo;
- pomoč pri izvajanju občinskih strategij;
- lokalne analize, ankete in vključevanje občanov;
- kulturni in turistični programi;
- komunikacijska in medijska podpora lokalnim programom.

3. Pravna in formalna podlaga

Občina mora pri naročanju storitev spoštovati pravila javnega naročanja, preglednosti, enakopravne obravnave ponudnikov in gospodarne porabe javnih sredstev. To pa ne pomeni, da mora vedno izbrati samo najnižjo ceno.

Zakon o javnem naročanju omogoča uporabo ekonomsko najugodnejše ponudbe, pri kateri se lahko poleg cene upoštevajo tudi kakovost, okoljski in socialni vidiki, če so povezani s predmetom naročila. To pomeni, da lahko občina pri primernih naročilih vrednoti tudi družbene učinke, kakovost izvedbe, vključevanje ranljivih skupin, lokalno korist ali trajnostne učinke. ([Računovodstvo](#))

ZJN-3 omogoča tudi pridržana javna naročila. Pri takšnih naročilih lahko naročnik k sodelovanju povabi le invalidska podjetja, zaposlitvene centre, socialna podjetja in podjetja s socialno vsebino, če so izpolnjeni zakonski pogoji. ([Računovodstvo](#))

Zakon o socialnem podjetništvu ureja status socialnega podjetja, njegovo nepridobitno delovanje in posebne pogoje poslovanja. Socialna podjetja morajo presežke namenjati za opravljanje dejavnosti oziroma za druge zakonsko določene namene, delitev presežkov pa ni dovoljena. ([PisRS](#))

To pomeni, da ima občina več zakonitih možnosti, da pri naročanju storitev upošteva tudi družbeno korist, ne samo najnižje cene.

4. Možni modeli izvedbe

Model 1: Povabila NVO pri naročilih male vrednosti

Pri naročilih, kjer občina zbira ponudbe, naj med možne ponudnike sistematično vključi tudi lokalne in regijske NVO, ki imajo ustrezno znanje, reference in kadre.

Primeri:

- izvedba delavnic;
- priprava lokalne ankete;
- organizacija dogodka;
- oblikovanje informativne kampanje;
- izvedba programa za starejše;
- mladinske aktivnosti;
- preventivne vsebine;
- komunikacijska podpora lokalnemu projektu.

Občina pri tem ne krši pravil javnega naročanja, če so povabila pregledna, predmet naročila jasen in so ponudniki obravnavani enakopravno.

Model 2: Socialna in kakovostna merila v javnih naročilih

Pri naročilih, kjer je to smiselno, naj občina poleg cene uporabi tudi merila kakovosti in družbenega učinka.

Primeri meril:

- izkušnje z delom z ranljivimi skupinami;
- vključevanje lokalnega okolja;
- zaposlovanje težje zaposljivih oseb;
- kakovost programa;
- trajnostni učinki;
- dostopnost za uporabnike;
- neprofitna oziroma javno koristna narava izvedbe;
- reinvestiranje presežkov v lokalno skupnost.

To je posebej primerno pri programih za ljudi, ne pri enostavnih tehničnih storitvah, kjer je cena lahko odločilnejša.

Model 3: Pridržana javna naročila

Kjer je to pravno in vsebinsko primerno, naj občina uporabi institut pridržanih javnih naročil.

Ta model je uporaben predvsem pri storitvah, ki jih lahko izvajajo socialna podjetja, invalidska podjetja ali zaposlitveni centri.

Primeri:

- urejanje javnih površin;
- centri ponovne uporabe;

- lažja komunalna in vzdrževalna dela;
- čiščenje;
- pomoč pri dogodkih;
- pakiranje, dostava, logistična pomoč;
- vključevanje ranljivih skupin v delo.

Pri tem je ključno, da občina že v dokumentaciji jasno navede, da gre za pridržano javno naročilo, in da so pogoji skladni z ZJN-3.

Model 4: Pogodbeno izvajanje javno koristnih programov

Pri programih, ki niso klasično javno naročilo, ampak javno koristni programi za občane, lahko občina z NVO sodeluje tudi prek pogodb, razpisov, javnih pozivov ali programskega financiranja.

Primeri:

- programi za starejše;
- mladinski programi;
- preventivne zdravstvene vsebine;
- podpora družinam;
- prostovoljski programi;
- skupnostni dogodki;
- programi socialnega vključevanja;
- informiranje in svetovanje občanom.

Ta model je posebej primeren takrat, ko organizacija ne izvaja samo storitve za občino, ampak program za občane.

5. Predlagana izvedba

Občina naj v prvem letu mandata:

- pregleda vrste storitev, ki jih redno naroča;
- določi področja, kjer bi lahko storitve izvajale tudi NVO, socialna podjetja ali drugi izvajalci socialne ekonomije;
- pri naročilih male vrednosti začne povpraševanja pošiljati tudi usposobljenim NVO;
- pri primernih javnih naročilih uvede socialna in kakovostna merila;
- pri primernih storitvah uporabi pridržana javna naročila;
- pripravi enostaven seznam organizacij, ki lahko izvajajo posamezne storitve;
- v letnem poročilu prikaže, koliko sredstev je bilo usmerjenih v izvajalce z družbenim učinkom.

Do konca mandata naj občina vzpostavi prakso, da pri vsakem primernem naročilu preveri tudi možnost vključitve NVO, socialnih podjetij, invalidskih organizacij ali drugih lokalnih izvajalcev z javno koristnim učinkom.

6. Kaj lahko politična lista zapiše v program

V mandatu 2026–2030 bomo pri naročanju občinskih storitev sistematično vključevali tudi nevladne organizacije, socialna podjetja in druge lokalne izvajalce z družbenim učinkom. Pri primernih naročilih ne bomo upoštevali samo najnižje cene, temveč tudi kakovost, lokalno korist, vključevanje ranljivih skupin, zaposlovanje in vračanje presežkov v skupnost. Tako bo več javnega denarja ostalo v lokalnem okolju in neposredno koristilo občanom.

Krajša programska različica:

Občina naj pri naročanju storitev ne gleda samo na najnižjo ceno, ampak tudi na družbeni učinek. Kjer je mogoče, bomo v izvedbo občinskih programov vključili NVO, socialna podjetja in lokalne izvajalce.

Najbolj politično udarna različica:

Javni denar naj dela dvojno: naj plača storitev in hkrati krepi lokalno skupnost.

7. Pričakovani učinki

Ukrepi bo občini prinesel:

- večjo družbeno korist javnih naročil;
- več dela za lokalne organizacije;
- več zaposlitvenih možnosti v NVO in socialni ekonomiji;
- boljšo uporabo znanja iz lokalnega okolja;
- bolj kakovostne programe za občane;
- večjo povezanost občine, javnih zavodov in NVO;
- manj odtekanja javnega denarja iz lokalnega okolja;
- večjo profesionalizacijo nevladnega sektorja.

Občina s tem ne financira organizacij zaradi njih samih, ampak kupuje storitve in programe, ki koristijo občanom. Razlika je v tem, da denar poleg izvedene storitve ustvari še dodaten družbeni učinek.